

Onderwerp: Uitvoeringsagenda bibliotheekwerk in Overbetuwe

Ons kenmerk: 19RV000088

Nummer:

Elst, 17 september 2019

AAN DE RAAD

1. Advies

Op grond van artikel 169 lid 4 van de Gemeentewet het college berichten dat de raad geen wensen en bedenkingen heeft tegen het besluit in te stemmen met de uitvoeringsagenda bibliotheekwerk in Overbetuwe.

2. Inleiding

Zoals bekend kampt OBGZ al enkele jaren met een exploitatietekort binnen Overbetuwe. In de begroting voor 2019 is dit tekort van ongeveer €50.000,- euro zichtbaar gemaakt doordat een hogere bijdrage dan voorgaande jaren aan de gemeente werd gevraagd. Hierop zijn afspraken gemaakt om dit tekort op te heffen via lagere huisvestingslasten en personeelskosten. Hierover bent u geïnformeerd via een informatiememo (corsa nr.: 19inf00031). Het tekort werkt remmend op uitbreiding van dienstverlening en uitvoering van de toekomstvisie. De "Ontwikkelvisie op Bibliotheekfuncties in Overbetuwe" is door uw raad in 2016 vastgesteld. Deze visie koppelt de wettelijke functies die OBGZ aan inwoners moet bieden aan de beleidsspeerpunten van de gemeente Overbetuwe. Het document geeft een richting aan, maar biedt geen concreet uitvoeringsplan of inzicht in de opbrengsten die de investering in het bibliotheekwerk de gemeente Overbetuwe brengt.

In de afgelopen maanden is een aantal bijeenkomsten met uw raad georganiseerd. Op 2 april 2019 bent u geïnformeerd over het werk van de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid (OBGZ) en haar financiële positie. Daarna bent u tijdens het rondetafelgesprek van 7 mei in gesprek gegaan met OBGZ en andere bij het bibliotheekwerk betrokken partners zoals Forte Welzijn, Sociaal Ontmoeten Elst en Hart van Heteren.

Mede op basis van bovengenoemde gesprekken zijn in de Kadernota 2020 incidentele en structurele extra bijdragen voor het bibliotheekwerk opgenomen. Een toelichting hierop heeft u ontvangen in het raadsinformatiememo van 11 juni 2019 (corsa nr.: 19inf00095). In dit memo is aan u toegezegd na de zomer bij u terug te komen met een raadsvoorstel waarin wij dieper ingaan op de strategische visie van OBGZ die inmiddels is afgerond en de lokale doorvertaling daarvan voor de gemeente Overbetuwe. Dit met het oog op de visie op bibliotheekwerk die u in 2016 hebt vastgesteld.

3. Doel en beoogd effect

Het bieden van een concrete invulling en uitwerking van de 'visie op bibliotheekfuncties in Overbetuwe' en daarmee uitvoering geven aan deze visie. De activiteiten van de bibliotheek dragen bij aan de leefbaarheid in de kernen, onderlinge sociale verbindingen en aan participatie en zelfredzaamheid van onze inwoners.

4. Argumenten

1.1 De uitvoeringsagenda bibliotheekwerk in Overbetuwe 2020-2024 geeft een nieuwe impuls aan de dienstverlening van OBGZ aan de inwoners van onze gemeente.

De afgelopen jaren heeft het bibliotheekwerk in heel Nederland een omslag gemaakt van “uitleenfabriek van boeken” naar een sociaal-maatschappelijke partner in het bieden van informatie en ontwikkelkansen aan inwoners. In de uitvoeringsagenda maakt OBGZ enkele beleidsmatige keuzes, in lijn met de visie op bibliotheekfuncties in Overbetuwe, die OBGZ nog meer positioneren als organisatie die mensen uit alle culturen en van alle generaties de gelegenheid biedt om kennis en vaardigheden op te doen, anderen te ontmoeten, geïnspireerd te raken en te groeien. En zo gelijke ontwikkelkansen voor iedereen te creëren. De bibliotheek biedt steeds meer een laagdrempelige ontmoetingsplek voor inwoners. Hiermee wordt bijgedragen aan onze maatschappelijke doelen om zelfredzaamheid te vergroten en onnodige zorg te voorkomen. Tot slot levert de bibliotheek ook een actieve rol bij de aanpak van laaggeletterdheid en het bevorderen van digitalisering. Een belangrijke keuze is om prioritaire doelen en doelgroepen te formuleren. Deze keuze heeft tot doel afwegingen te kunnen maken in de bedrijfsvoering en het aanbod van de bibliotheek. Enkele beleidsmatige keuzes die van belang zijn voor de vertaling naar een uitvoeringsagenda voor onze gemeente zijn:

- OBGZ hoeft niet alles zelf te doen: samen met haar partners werkt zij aan een compleet en complementair aanbod voor de doelgroepen, afgestemd op hun behoeften;
- Van vestiging naar functie: de komende jaren brengt de bibliotheek op basis van data en behoeftenonderzoek de dienstverlening dichterbij de doelgroepen, ook buiten de vestigingen;
- Minder autonome vestigingen: om beoogde samenwerking, kruisbestuiving, kostenverlaging en betere spreiding te realiseren geeft OBGZ de voorkeur aan gezamenlijk gebruik van ruimte in multifunctionele accommodaties;
- Cultureel aantrekkelijk: de bibliotheek gaat meer programmeren met culturele en sociale partners en zorgen voor aansprekend aanbod voor diverse doelgroepen. Ze stimuleert ook het gesprek tussen verschillende culturen om een inclusieve samenleving te bevorderen;
- Naast nadrukkelijk lokaal behoeftenonderzoek streeft OBGZ ernaar haar maatschappelijke meerwaarde concreet te kunnen aantonen binnen het werkgebied op een uniforme, inzichtelijke wijze. De bibliotheek (en gemeente) wil bijvoorbeeld niet alleen weten hoeveel mensen hebben deelgenomen aan de activiteit *Boek en Buffet*, maar wil inzicht in de bijdrage die de activiteit heeft geleverd aan de afname van het gevoel van eenzaamheid onder ouderen.

In de periode 2020-2024 wenst OBGZ op basis van nieuwe en concrete doelen en afspraken haar dienstverlening optimaal in te zetten. OBGZ wil de beleidsdoelen van de gemeente Overbetuwe ondersteunen in lijn met haar eigen visie, strategische doelen en kaders. Onderdeel van deze uitvoeringsagenda is een ontwikkeling richting de producten, diensten en activiteiten op het niveau en met de spreiding zoals deze ook in de overige gemeenten worden aangeboden.

1.2. Door de uitvoeringsagenda aan te bieden voor wensen en bedenkingen komt de raad in positie en wordt duidelijk wat uw raad als geheel wil.

De raad heeft een kaderstellende en controlerende rol en het college geeft daaraan uitvoering. Uw raad heeft het college verzocht betrokken te worden bij (het tot stand komen van) de uitvoering van het bibliotheekbeleid. Wanneer een uitvoeringsagenda besproken wordt tijdens een politieke avond kan iedere fractie haar inbreng geven. Het is daarmee echter niet duidelijk wat de raad als geheel wil. Het begrip ‘Wensen en bedenkingen’ vloeit voort uit artikel 169 lid 4 van de Gemeentewet. Daarin staat dat het college bepaalde besluiten, ook al zijn dit besluiten waartoe het college bevoegd is, voorlegt aan de raad voor wensen en bedenkingen. Deze wensen en bedenkingen worden ingebracht als amendement op het raadsbesluit. Hierdoor kan uw raad daar over stemmen en wordt duidelijk welke wensen en bedenkingen door een meerderheid van de raad worden gesteund.

5. Kanttekeningen en risico's

1.1 Uitbreiding van kwalitatieve en kwantitatieve dienstverlening door OBGZ is alleen mogelijk door de in de Kadernota opgenomen extra financiële middelen.

Wanneer de extra financiële middelen niet worden toegekend blijft de dienstverlening van OBGZ op het huidige peil. Door het niet indexeren van de bijdrage zal deze in de loop der jaren afnemen aangezien de (personele) kosten van OBGZ wel stijgen. De dienstverlening blijft achter ten opzichte van de andere omliggende gemeenten die diensten afnemen van OBGZ. Hierdoor komen doelen vanuit de visie op bibliotheekfuncties in Overbetuwe in gevaar.

Wanneer uw raad wensen en bedenkingen kenbaar heeft gemaakt ontstaan wellicht andere kanttekeningen en risico's. Hierover informeren wij u na besluitvorming via een raadsinformatiememo.

6. Financiën

In de Kadernota zijn extra financiële middelen opgenomen vanaf 2020 om de dienstverlening van OBGZ in Overbetuwe structureel op orde te brengen. Met het vaststellen van de Kadernota heeft uw raad besloten €86.000,- structureel extra per jaar beschikbaar te stellen en €150.000,- incidenteel in 2021. Daarnaast wordt de bijdrage aan OBGZ jaarlijks geïndexeerd conform de CPI index om toekomstige tekorten te voorkomen.

Het voorstel is opgebouwd uit een aantal componenten waarover u ook bent geïnformeerd via het informatiememo met corsa nr.: 19inf00095

Het gaat hierbij om:

1. Jaarlijkse indexatie budgetsubsidie;
2. Financiële dekking incidentele kosten herhuisvesting in Hart van Heteren;
3. Dekking van extra structurele huisvestingslasten Hart van Heteren;
4. Op niveau brengen van de dienstverlening en spreiding op het niveau van onze buurgemeenten om de bibliotheekvisie uit te kunnen voeren:
  - a) €40.000,- voor 2 servicepunten in MFA's in kleine kernen;
  - b) €14.000,- voor uitbreiden programmering en activiteiten (ook naar deze kernen);
  - c) €15.000,- extra voor dienstverlening aan scholen (projecten, regie op (ev. Uitbreiding van) dBOS).

Zoals tijdens de informatiesessie op 2 april 2019 door OBGZ toegelicht ligt het niveau van financiering in Overbetuwe (exclusief huisvesting) ruim 35% lager dan gemiddeld in het werkgebied van OBGZ en landelijk. De voorgestelde financiële ruimte stelt OBGZ in staat het bibliotheekwerk in Overbetuwe kwalitatief én kwantitatief op het niveau te brengen zoals in 2016 gevraagd in de bibliotheekvisie: minimaal conform de landelijke tendensen.

De budgetsubsidie die de gemeente over 2019 hanteert bedraagt €764.900,-. Dit bedrag is aangevuld met €15.000,- voor de periode najaar 2018 tot voorjaar 2020 vanwege de uitvoering van de Voorleesexpress. Dit project, waarbij kinderen thuis voorgelezen worden door vrijwilligers, is opgezet vanuit het *plan van aanpak laaggeletterdheid*.

Voor 2020 bedraagt de budgetsubsidie €764.900,- + indexatie conform CPI aangevuld met €69.000,- euro voor het op peil brengen van de dienstverlening. Subsidiering van de Voorleesexpress kent een aparte beschikking. In 2021 hogen wij de budgetsubsidie op met een bijdrage voor toegenomen structurele huisvestingslasten voor Hart van Heteren en eenmalige bijdrage voor inrichting van de ruimte in het Hart van Heteren.

7. Vervolg

Planning

Wanneer uw raad wensen en bedenkingen kenbaar heeft gemaakt, is het aan het college om te beslissen hoe er met deze wensen en bedenkingen wordt omgegaan. Het college meldt u via een raadsinformatiebrief wat zij met de wensen en bedenkingen heeft gedaan. OBGZ en gemeente geven de komende jaren uitvoering aan de agenda bibliotheekwerk in Overbetuwe. U wordt hierover geïnformeerd via prestatieafspraken, de verantwoording over maatschappelijke meerwaarde, het jaarverslag en de jaarrekening.

Communicatie

Over dit besluit vindt geen aparte communicatie plaats. OBGZ en gemeente gaan wel, meer dan voorheen, met de samenleving in gesprek over wensen en behoeften. Meer hierover in de paragraaf *participatie*.

Participatie

In haar strategisch beleid 2020-2024 stelt de Bibliotheek Gelderland Zuid, mede naar aanleiding van extern onderzoek naar de organisatie van de dienstverlening, meer vraaggericht en 'ambulant' te gaan werken. Dit houdt in dat het aanbod minder leidend wordt en dat nadrukkelijk wordt gekeken naar behoeften in de samenleving waaraan de bibliotheek een bijdrage kan leveren. Hierbij maakt de bibliotheek gebruik van eigen data en onderzoek, bijvoorbeeld op basis van enquêtes (BiebPanel) en demografische behoefteprofielen (Mosaic). Maar ook met gegevens vanuit de gemeente en gemeenschap (dorpsprofielen en –agenda's, betrokkenheidsprofielen). Het belangrijkste is echter dat de bibliotheek, nadrukkelijker dan voorheen, in gesprek gaat met inwoners, dorpsraden, politiek en maatschappelijke partners om te bepalen waar de behoeften liggen en waar de bibliotheek meerwaarde kan bieden.

Evaluatie

Evaluatie vindt plaats via prestatieafspraken, de verantwoording over maatschappelijke meerwaarde, het jaarverslag en de jaarrekening (zie ook paragraaf *Planning*)

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. M.F.H. Knaapen

R.P. Hoytink-Roubos

8. Relevante stukken

1. Uitvoeringsagenda bibliotheekwerk in Overbetuwe 2020-2024 (corsa nr.: 19bes00461)
2. Ontwikkelvisie op bibliotheekfuncties Overbetuwe (corsa nr.: 15bes000325)
3. (concept) Raadsbesluit uitvoeringsagenda bibliotheekfuncties (corsa nr.: 19rb000120)

Portefeuillehouder: D.E.W. Horsthuis

De behandelend ambtenaar is E.M. Stegenga. Technische vragen dienen uiterlijk de donderdagmorgen om 08.00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl.